

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

lentacv-||la noui testamenti Cardi.||nalis sancti Xisti.||

Cajetan, Thomas

Colonie, 1526

VD16 V 1243

lentaculi primi quaestio quarta

urn:nbn:de:hbz:466:1-34421

Ientaculi primi quæstio quarta
vt vel sic crederemus diuinū opus esse fidem Chri-
sti. Nec de tertia questione.

Circa quartā quæstionem de scripta dñi Je-
su causa (Jesus nazareus rex
deorum) nonnulla dubitatio oritur. Tum
quia in multis, quattuor scilicet causis fuerat domi-
nus accusatus: scilicet de tributis nō dandis cesari,
de seductione populi, de blasphemia scilicet q̄ filiū
dei se fecit, et de lesa maiestate, q̄ se regem facere cu-
rabat. Tum quia de nulla causa legitur dominum
se iustificasse nisi de ista: scilicet de regno (vt patet in
euangelio) ac p̄ hoc minus videtur q̄ ista debuisset
scribi super crucem: vtpote purgata. Et confirmatur:
q̄a Pilatus q̄ scripsit causam postquā discussit
hanc causam, pronunciauit Jesum non esse reum
mortis: ac per hoc non esse reū lese maiestatis. Mi-
rum est igitur q̄ scripsit hanc causam,

Ad hec Dicitur q̄ ex quattuor capitibus or-
portuit causam hanc scribi. Tum ex
parte pontificū, tum ex parte causarum, tum ex par-
te Pilati, tum ex diuina dispositione. Ex parte qui-
dē pontificū, alia fuit causa impellens eos ad mor-
tem dñi Jesu, et alia fuit causa quā posuerunt Pila-
to vt dñm Jesum dānaret. Mā causa monens pō-
tificum animos ad dñi Jesu mortem, fuit amor
p̄prie dignitatis et authoritatis, ne Romani tolles-
rent locum eorū. Quū enim temporibus illis multi
quasi prophete insurgerent, et populos ad se cōuer-
terēt, (vt Actu. v. Samaiel refert primo de Theoz-
date, et deinde de Iuda galileo: et de Joanne bap-
tista Iosephus dicit herodem ipsum cepisse q̄a time-
bat p̄cursum populi, qd̄ non solū potuit simul esse

Ientaculi primi quaestio quarta xviii

verum cū causa incestus relata ab euāgelio, sed con-
sonat euangelio: tū qā dñs audito casu Joannis se-
cessit, quasi causa cōmunis ei ⁊ Joanni fuerit, scilicet
ꝑcursus populorū ad eorū predicationē: tum qā
dñs Herodē vulpem appellauit, quasi astute ꝑse-
quentē Joannē predicatorem sub specie cōplacē-
di Herodiadi). Quia inquā tot cōcursus populorū
erant, timebant pontifices ne tantus populorū
concurſus ad dñm Jesum pareret aliquā nouitatē
ob quā simul cū tot alijs precedentibus cōsideratā
Romani tollerent pontificatū a Iudeis, ⁊ trans-
ferrēt gentē Iudeorū in alia loca, ob hanc causam
dixit Caiphas, q̄ expediret poti⁹ hominē mori ne
tota gens sic periret. Hac igitur causa in animo re-
tenta, pontifices excogitauerunt causam aliquam
qua possent inducere Pilatum ad interficiendū do-
minū Jesum, ⁊ adinuenerūt dictas quattuor cau-
sas, scilicet de prohibito censu cesaris, de auersione
populi, de blasphemia, de vsurpata maiestate. Le-
quoniam, in prima non habebant fundamenta ⁊ se-
cunda nisi coloraretur vt via ad quartam nō suffi-
ceret ad penā mortis, de tertia autē Pilatus nō se in-
tromitteret (vtpote de ꝑtinentib⁹ ad q̄stiones legis
Iudeorū) deliberarūt astuto consilio crimē lese ma-
iestatis imponere dño Jesu: vt ex eo Pilatus vtpo-
te contra cesarem, moueretur ad condemmandū do-
minum Jesum: Putauerunt enim se posse in
hoc preualere, fundantes huius criminis causam
super confessione ipsius domini qua confessus est
se esse Christum, ac per hoc regem: ⁊ super com-
motiōe populi ad se vt Christum, ac per hoc vt re-
gem, ita quod pontifices licet accusauerint dominū

¶ q̄

Ientaculi primi questio quarta.

Jesum quattuor criminum, principaliter tamen tē
debant ad crimē lese maiestatis, quia se regem que
rebat facere: sperantes ex hoc obtinere a Pilato dā
nationem domini Jesu ad mortem.

UEx parte quoque causarum ipsarum que allate
sunt, oportuit causam regni prevalere: quia maio
rem habebat apparētiam, ex eo quod dominus Je
sus fatebatur se Christum, et ante quinque dies cla
mantes ei turbas quod esset rex admiserat, veniens
Hierusalem super asellum. Hec enim causa mul
tipliciter probata videtur. Primo ex ipsius domini
Jesu verbis quibus dixit se Christum. Secundo
ex commotione populi a Galilea vsque huc. Et in
hac probatione clauditur non solum seductio po
puli, sed commotio que fuerat ante quinque dies il
lic, hoc est in Hierusalem: quum turba cum pal
mis, cum vestimentis stratis in via, cum clamore
dignitatis ac nominis regij concurreret ad honoran
dam dominum Jesum. Tertio ex ipsius domini v
bis coram Pilato, regnum meum etc. Unde et Pi
latus dixit, ergo rex es tu: quod dominus Jesus nō
negavit. fuit quoque aggravata, si hunc dimittis,
non es amicus cesaris: omnis enim qui se regem fa
cit, contradicit cesari.

UEx parte deinde Pilati causam regni oportuit p
valere. Pilatus enim quum esset gentilis, et de eo
quod filium dei se fecit nihil aut parū curaret (pres
sertim sciens quod per invidiam mouebantur pon
tifices) et de censu prohibito nulla probatio habes
retur, commotionem populi cum tali ingressu in
Hierusalem consideravit, simul cum confessione
ipsius domini de regno suo ex hoc mundo. Et vi

Ientaculi primi quæstio quarta. xix.

sum est tam ei quam Herodi quod dominus Iesus esset non vt crimosus sed vt fatuus puniendus: cōsideratis enim dictis de regno alterius mundi, et gestis (scilicet quod super asellam nō equum, cum palmis non armis, vilis turba nō magnates, repente, non ex condicto, practica, inductione aut vocatione, transitorie et quasi in momento, non retinendo secum turbam, nec procedendo postea cū turba, sed veniebat quotidie post more solito in templam ad docendum) iudicauerunt vias has aspirandi ad regnum, non esse sani capitis. Et bene iudicabant de mundano regno loquendo: fatuum quippe esset, per has vias querere regnum terrenum. Vnde vterq; (scilicet Herodes et Pilatus) tractauit dominum Iesum vt fatuum, instantibus nihilominus Iudeis quod nō esset fatuus sed malignus, vtpote qui filium dei se fecit: et quod astute inuertit causam regni in regnum alterius mundi, quum non posset negare quod se regem fecerit, cōmouēdo populum ad se regem clamandū. Pilatus corripendum flagellis dominum Iesum censuit, vt vtriusq; fatuitatis scilicet et malicie ratione habita punitus dominus dimitteretur. Sed inualescentibus Iudeis vsq; ad tumultum, elegit consideratis omnibus damnare dominum Iesum lese maiestatis: eo quod causa hec ad se directe spectans, apud suum tribunal probata ac euidentis ita erat vt nisi fatuitate excusaretur, iuste damnationem exprosceret: de regno quippe non de hoc mundo ipse stultitiam putabat. Et quia Iudei q; dominum Iesum magis nouerant nō admittebant excusationē stultitie, quam ipse Pilatus admittendā putabat, ideo

L iij

Ientaculi primi quaestio quarta,
tanquam relinquens Iudeis criminis curam, se in-
nocentē protestatus est in prolatione sententiae qua
dominum damnauit ad mortem crucis,

¶ Nec videntur ad literam coegisse pilatū ad hāc
causam scribendam. Sed hec omnia ex quarto lo-
co proposita causa (diuina scilicet prouidentia) di-
sposita sunt, vt dominus Iesus damnatus ⁊ cruci-
fixus verum suum titulū supra suā crucē scriptum
haberet: erat enim ⁊ est in veritate Iesus nazare-
nus rex Iudeorum. Vsa quippe est diuina prouiden-
tia iniquitate psequentiū ⁊ damnantiū dominū Je-
sum, ad perpetuam veritatem regij tituli de Chri-
sto prophetati testificandam coram toto mundo,
vnde ⁊ Pilato prohibuit ne mutaret illū, sed di-
xit quod scripsi scripsi, ⁊ tribus p̄cipuis lin-
guis omnium linguarum vices gerentib⁹,

lex ipsius etiam trinarij omnia com-
pelctentis perfectione, scribi di-
sposuit.

Nec de quarta que-
stione, deo gratias. Poso-
nij in die sancti dama-

si. **A. D. xiiij.**

Amen.